

— समा *caus.* 1) *hinschauen* R. 5, 55, 17. *hinschauen auf*, — *nach, anblicken, anschauen* MBH. 2, 775. सर्वा दिशः 3, 16850. R. 3, 79, 1. *vor Augen haben, in Betracht-sich* MBH. 8, 2153. HARIV. 6338. SĀH. D. 45, 19. MĀRK. P. 66, 28. 133, 7. समालोक्य मतान्येषाम् Verz. d. Oxf. H. 189, b, 10. स्वमानसे समालोक्य (°लोच्य?) PAÑKĀR. 4, 6, 3. समालोक्य v. l. für समालोच्य 12, 3. — 2) *erblicken, gewahr werden* Spr. 4922. MBH. 7, 864. R. 2, 93, 21. R. GORR. 2, 41, 23. BHĀG. P. 8, 19, 8. MĀRK. P. 78, 25. PAÑKĀT. 3, 18 (ed. ord. 1, 8). *erkennen als: सकलार्थशास्त्रसारे समालोक्य विष्णु-शर्मदम्* PAÑKĀT. Pr. 3 (ed. ord. 1). — Vgl. समालोक *figg.*

— उद् *caus.* *hinanfblicken zu: भगवत्तमभिमुखमुल्लोकयमानाः* SADDH. P. 4, 3, b.

— परि *caus.* *sich umsehen, umherschauen* R. 5, 10, 6. *rings beschauen: स तथा तु जनस्थानं सर्वतः परिलोकयन्* 3, 68, 1.

— वि *anblicken, ansehen: °लोकितुम्* BHĀG. P. 4, 20, 21. *prüfen, studiren: घनेकानामग्रन्थान्विलोकितुम्* Verz. d. Oxf. H. 100, b, 5. — *caus.* 1) *hinschauen, hinsehen* GOBH. 4, 2, 17. R. 2, 33, 8. 97, 6 (GORR. 106, 4; vgl. MBH. 3, 11110). R. GORR. 2, 108, 23. 5, 8, 22. 13, 20. Spr. 2663. RAGH. 6, 59. ÇĀK. 9, 4. 11, 19. v. l. 32, 20. 33, 4. 41, 18. v. l. 44, 18. 49, 4. 50, 3. 72, 11. 75, 8. 99, 13. 105, 12. VIKR. 12, 20. MĀLAV. 50, 14. KATHĀS. 37, 157. KĀURAP. 35. PRAB. 6, 1. 31, 18. उद्गाढकोपकुटिलं च तथा व्यलोक्य 67, 9. BHĀG. P. 8, 8, 19. PAÑKĀT. 235, 24. *fig.* विलोकित n. *Blick* ÇĀK. 36. KUMĀRAS. 4, 28. SĀH. D. 42, 16. — 2) *hinsehen nach, ansehen, anblicken, beschauen, betrachten: दिशो दश* HARIV. 12568. R. 5, 56, 52. Spr. 2015. Verz. d. Oxf. H. 171, a, 8. गगणाद्गता नदीम् R. 1, 44, 19. RAGH. 14, 44. 19, 40. KUMĀRAS. 3, 25. Spr. 2022. ÇĀK. 13, 10. 15, 12. 17, 13. 22, 10. 24, 15. 27, 16. 44, 1. 50, 13. 57, 21. 64, 3. v. l. 83, 23. 98, 22. v. l. 103, 3. 106, 15. 96. VIKR. 40, 1. 18. Spr. 236. VARĀH. BṚH. S. 89, 8. KĪR. 5, 17. UTTARAR. 35, 20 (47, 14). KATHĀS. 17, 88. 25, 230. 28, 179. 34, 164. 35, 138. RĀGĀ-TAR. 1, 373. 4, 598. BHĀG. P. 2, 9, 7. 3, 20, 45. 4, 20, 22. 5, 25, 4. 5. 8, 7, 4. 8, 28. 9, 16, 3. PAÑKĀT. 64, 16. HIT. 21, 20. 27, 18. v. l. VRT. in LA. (III) 13, 5. 11, 6. 7. *sein Augenmerk richten auf, beobachten, prüfen* KĀM. NITIS. 16, 40. मनीषया निर्मलया विलोकितं पलाय कर्म 13, 58. *studiren* Verz. d. Oxf. H. 37, b, No. 92. *sehen auf so v. a. Rücksicht nehmen auf: न खलु प्रयोजनं कार्पां वा विलोक्य माया प्रवर्तते* PRAB. 13, 11. — 3) *erblicken, gewahr werden* MBH. 8, 3817. HARIV. 14608. R. 3, 36, 58. 4, 1, 6. 5, 6, 24. 13, 26. 14, 50. RAGH. 2, 11. 11, 17. KUMĀRAS. 5, 70. RT. 1, 9. VIKR. 8, 17. Spr. 728. 811. 2543. 3010. VARĀH. BṚH. S. 29, 1. 43, 15. KATHĀS. 5, 8. 10, 161. 216. 12, 114. 17, 145. 18, 104. 245. 303. 19, 24. 20, 12. 24, 110. 26, 190. 28, 190. 29, 174. 30, 84. 31, 47. 32, 32. 52. 64. 77. 33, 213. 37, 14. 40, 29. 59. 42, 18. 47, 90. 48, 133. 49, 206. RĀGĀ-TAR. 3, 115. 118. 4, 17. 19. 5, 196. 6, 250. BHĀG. P. 1, 7, 18. 11, 32. 14, 24. 3, 10, 5. 12, 29. 19, 7. 17. 22, 17. 26, 5. 9, 1, 16. 16, 4. MĀRK. P. 23, 94. PAÑKĀR. 4, 7, 63. Verz. d. Oxf. H. 287, a, 22. TRIK. 4, 1, 2. PAÑKĀT. 36, 19. 46, 7. HIT. 89, 15. v. l. 127, 7. VRT. in LA. (III) 8, 6. *pass. so v. a. sichtbar sein: लम्पः कलिङ्गसेनाया देवस्य च शुभावहः । विवारुमङ्गलायुक् किं नाथैव विलोक्यते ॥* KATHĀS. 32, 3. KĀURAP. 32. — 4) *hinübersehen über (acc.): वृत्तिं तत्र प्रकुर्वीति यामुष्ट्रे न विलोकयेत्* M. 8, 239. — Vgl. विलोक *figg.*

— प्रावि *caus.* 1) *hinschauen, hinblicken: सर्वतः* R. 1, 9, 59 (37 GORR.).

VI. Theil.

betrachten, beschauen KATHĀS. 40, 85. 46, 46. 71, 101. *beobachten* (astro-nomisch): कृपाद्वयम् GOLĀDH. PRAÇĀNDH. 47. *in Gedanken betrachten, erwägen* KATHĀS. 120, 86. — 2) *erblicken, gewahr werden, sehen* KATHĀS. 52, 7. 101, 76. 108, 120.

— सम् *zusammen blicken: ते एते ज्योतिषी उभयतः संलोकिते blicken einander an* AIR. BR. 4, 15.

लोके m. TRIK. 3, 5, 3. am Ende eines adj. comp. f. आ RAGH. 13, 60. Spr. 4097. VARĀH. BṚH. S. 8, 30. In den ältesten Texten finden wir regelmässig die Verbindung उ लोके, sogar am Anfange eines Pāda (RV. 3, 2, 9. 37, 11. 5, 4, 11. 9, 2, 8). Im RV. erscheint das einfache लोके nur 8, 89, 12. 9, 113, 7. 9. 10, 14, 9. 83, 20. 90, 14. VS. 11, 22 wird missverständlich उ in सु verändert, obgleich diese Sammlung vereinzelt (12, 35. 18, 52. 58) auch उ erhalten hat. Dieser Umstand führt auf die Vermuthung, dass उलोके die ältere Form des Wortes gewesen, लोके also durch Abfall des Anlauts entstanden sei. Vgl. Ind. St. 4, 351. MÜLLER, Transl. I, LXXIV. उलोके weist auf उरोके, das auf उरु, वरु (vgl. उरु, वरु, वरिमन्) zurückgeführt werden kann. Wer es vorzieht उरोके von रुच् abzuleiten, könnte उ als Rest der Präposition अव (vgl. अवकाश) betrachten. 1) *freier Raum, das Freie; Raum überh., Ort, Platz, Stelle: देहि लोकम् mache Platz* RV. 8, 89, 12. सीदं केतुः स्व उ लोके 3, 29, 8. 10, 13, 2. उ लोके यस्तै अद्रिव इन्द्रे कृतं या गच्छि 3, 37, 11. 2, 9. सुरभा उ लोके 5, 1, 6. अस्मा एतं पितरो लोकमकन् 10, 14, 9. VS. 2, 30. पितृषदन 5, 26. 6, 6. देवं सोमैष ते लोकः 8, 26. लोकं पूषा च्छुद्धं पूषा 12, 54. 19, 54. 38, 1. 2. 6. प्रजां च लोकं चोपैति 80 v. a. *freies Gebiet, freie Bewegung* AV. 4, 11, 9. 6, 123, 2. 12, 2, 1. 14, 2, 13. 18, 2, 25. अत्रादधुर्यज्ञमानाय लोकम् 4, 7. मधुमन् 9, 1, 23. ये पृथिव्यां पुण्यां लोकाः 15, 13, 1. TS. 5, 7, 8, 3. AIR. BR. 3, 18. 1, 24. PAÑKĀV. BR. 17, 13, 1. ÇĀT. BR. 6, 2, 2, 28. यावत्तं लोकं जपति *Strecke, Gebiet* 11, 8, 2, 5. 13, 2, 3, 13. 14, 6, 9, 11. *figg.* (vgl. BṚH. ĀR. UP. 3, 9, 10. *figg.*) 9, 4, 2. आत्मा सर्वेषां भूतानां लोकः 4, 2, 29. जगतीनां लोके त्रिष्टुभः *statt der G.* SHADY. BR. 3, 7. *Zwischenraum* KAUC. 86. लोके ऽयम् *diese Stätte, dieses Land, das von uns bewohnte Land* AK. 2, 1, 6. Besonders in der Verbindung लोके करु oder उरु लोके करु *Raum —, Luft —, Freiheit schaffen: उरु तत्सुभ्यो अकृषोड लोकम्* RV. 7, 33, 5. 1, 93, 6. 2, 30, 6. 4, 17, 7. 5, 4, 11. यो वा वृताभ्यो अकृषोड लोकम् 10, 30, 7. 104, 10. VS. 11, 22. 23, 43. AV. 6, 121, 4. 9, 2, 11. 11, 1, 31. ĀCV. ÇĀ. 4, 13, 5. ज्योतिर्पदङ्के अकृषोड लोकम् *mache Platz* RV. 9, 92, 5. ähnlich उरु नो लोकमनु नेषि 6, 47, 8. AV. 18, 2, 20. — 2) *der grosse Raum, die Welt; Weltraum, jede imaginäre Welt* AK. 3, 4, 2. H. 1365. an. 2, 16. MBH. k. 33. HALĀ. 1, 133. VS. 32, 11. *fig.* AV. 8, 9, 1. 15. 11, 5, 7. 8, 10. सूर्यः सद्यः सर्वां लोकान्यप्येति रत्नम् 4, 38, 5. 10, 9, 10. 10, 33. दिव्याः, पार्थिवाः 9, 5, 14. सूर्यवत्तः 18. TBH. 3, 12, 8. 2. नापुत्रस्य लोके ऽस्ति *für den Sohnlosen ist die Welt nicht da* AIR. BR. 7, 13. कामरिा लोके अज्ञनिष्ठ पुत्रः *Kinderwelt* AV. 12, 3, 47. *Welt* im ausgezeichneten Sinne: *Himmel, Stelle im Himmel* ÇĀT. BR. 2, 6, 1. 7. 10, 5, 4. 16. 11, 2, 3, 19. न कृतघ्नस्य लोके ऽस्ति WEBER, KRISHNĀG. 225. लोकभ्यः परिकृतति M. 4, 219. लोकाज्जपति 9, 187. *Welten* von verschiedener Art und Zahl ÇĀT. BR. 14, 6, 1. 7, 1, 36. *figg.* 9, 4, 18. ÇĀNKH. BR. 20, 1. KĪTH. 26, 4. M. 4, 181. *figg.* पुष्कलाः 8, 81. आत्म-